

Françoise Carton de Tournai & Gustaaf Janssens (red.), *Joseph Pholien. Un homme d'Etat pour une Belgique en crises*, Bierges, Editions Mols, 2003, 354 pp., ill., ISBN 2-87402-049-4.

De Franstalige Brusselse jurist Joseph Pholien (1894-1968) stamde uit een Luikse magistratenfamilie. Van 1936 tot 1961 was hij gecoöpteerd senator voor de katholieke partij, later voor de CVP-PSC, en in 1938-1939 minister van Justitie in de regering-Spaak. Tijdens de bezetting was hij medeauteur van adviezen die Leopold III ervan weerhielden om openlijk een politieke rol te spelen. Wegens de patriotische protesten werd hij driemaal gedurende enkele weken gevangen gezet door de Duitse overheid.

Met dit vaderlands aureool verzette Pholien zich vroegtijdig en krachtig tegen de repressiepolitiek die in Londen was uitgedacht – meer in een brochure die hij in november 1944 liet verschijnen – tegen de straatrepressie in mei 1945, en tegen de besluitwet van september 1945 waarmee de tweede regering-Van

Acker het kiezerskorps zuiverde. Over deze wet schreef hij: *“La création, surtout en pays flamand, de citoyens de deuxième zone qui vont faire exercer une influence par leur épouse, enfants, amis etc., est selon moi de nature à porter à l’unité belge un coup redoutable... une mesure dont les conséquences vont avoir pour effet de ranimer en Belgique la colère, la haine, au point que je crains pour l’avenir du Pays.”*

Na de dynamitering van de IJzertoren interpelleerde senator Pholien samen met de Vlaamse CVP-collega’s tegen de beslissing van de linkse regering om het domein te nationaliseren. Hij noemde de aanslag een *“destruction imbécille”* en het regeringsplan *“la consécration officielle de la volonté criminelle qui a guidé les destructeurs de la Tour”*. Toen hij in 1950 eerste minister was geworden, gaf zijn regering een jaarlijkse subsidie voor de wederopbouw van de toren.

In 1952 moest Pholien ontslag nemen als minister van Justitie wegens de hevige linkse en francofone aanvallen op zijn beleid. Hij had al verzet opgewekt door het opleggen van een tuchtstraf aan procureur-generaal H. Bekaert voor diens tussenkomst in het onderzoek naar de dynamitering. Er werd een storm opgewekt tegen het niet terechtstellen van de Breendonk-beul De Bodt, en het in vrijheid stellen van luitenant-kolonel Adriaan Van Coppenolle, die aan het hoofd van de rijks-wacht was gesteld door de bezetter en diens politiek had gediend.

Dit lijvig en zeer degelijk werk telt bijdragen van tien beslagen historici. Herman Van Goethem behandelde *Joseph Pholien et la répression de l’incivisme, 1944-1950* en Jean-Pierre Nandrin *Joseph Pholien ministre de la Justice en 1952. La fin dramatique d’une carrière gouvernementale.* [LODE WILS]